

**Kwa taṅa zliya tsasliti
Zhaṅ**

**Kwəma dza ghwəmməə gha
sənataa dzəkən zliya na**

Ma zliya nay, tsasliti slən tsa ci ntsaa tsasli mbəw. Ma kə nihwəti mbəzliy, Zhaṅ ntsa ta səda Yesəw tsasli na. Sa nzana, kwəma tsasliti na mbə gha tsasli zliya nay, aa dī yəməva lə Yəwən kwəma wəzə na va tsasliti Zhaṅ, kə ghəshi. Nanzə kiy, gəzəkəvəri Zhaṅ bazhə bazhə naciw. Nda kaa ka wa tsasliti na zliya nay, sənay məndiw. Ma kə nihwəti mbəzliy, kaa mbəzli ghəngħən ghəngħən tə hidī ka Azəy tsasliti na, kə ghəshi.

Avanay njasa nəwva kwəma mbə zliya na:

Vəh 1:1 pa' tə vəh 2:1-17 Zhaṅ gəzə kaa mbəzliy nəw Yesəw, a ghəshi nzəy mbə waṅ pi, mba'a ghəshi sənay, a Yesəw pəlata kwəma shi jikir na, kə ghəshi. Mbə nzəy tsa shi va kiy, ka dī nihwəti mbəzli.

Vəh 2:18-29 Njasa dza ka jakə Kəristəw tsahwəə dzəmbə mbəzliy nəw Yesəw.

Vəh 3 Njasa dza məndiy sənashi ndərazhi Hyala.

Vəh 4:1-6 Njasa dza məndiy mbay təra ghalaa dzəghwa na katanə na kwəma lə dzərvə.

Vəh 4:7-21 Ntsaa dī mbəzliy, Zəghwə Hyala na. Mba'a kə ndəə dī Hyalay, ta dī ndərazhi Hyala dza ndə kwərakwə.

Vəh 5 Zhanj gəzə njasa təfanakən mbəzliy nəw Yesəw kaa shi tə hidfi. Zhini mba'a gəzata kwəma jəwəə dzəkən kwəma gəzəhwə naa dzəkən.

Gəzə kwəmaa dzəkən ntsaa bəmmə piy

¹ Avanaŋəy tsasliŋwəy zliyaa dzəkən ntsa nza slən tsa ciy «Kwəma Hyala» saa bənsi piy kaa mbəzli. Kwəma vay, mađi Hyala ta nga shiy gwa'a gwa'a na ghənzə tifa. Ntsa har məndi vaa Kwəma Hyalay, a ghəy favə ghəciy gəzə kwəma, ka nay ghəy lə mətsəhi ghəy, mba'a ghəy nay wəzə wəzə, ka dapəhwə lə dividivi ghəy.

² Ghala pətsa səəkə ntsa har məndi vaa «Kwəma Hyala» ta civa kaa mbəzliy, a ghəy nay. Va tsəgha ndəgha ghəy fətiy dzəkən, ka gəzaŋwəy kwəmaa dzəkən ntsaa bəpə piy tsa kə đi ma. Ntsa vay, vəgha Didi Hyala mə ghwəmə niy nza na, ma səəkə Hyalaa citəmmə nana.

³ Shi nashi ghəy lə mətsəhi ghəy, lə shi favə ghəy lə slimim ghəy na shi gəzaŋwəy ghəy ni kwəmaa dzəkən shi kwərakwə, ta mbə ghwəy nza kwasəbə ghəy mbə jakə tsa jakəŋəy ghəy lə Dəmmə Hyala, mba'a lə Zəghwə nzə Yesəw *Kəristəw.

⁴ Ta mbə vəshi ghwəmməə kərkəta, va tsəgha tsasliŋwəy ghəy kwəma na.

Hyala na waŋ pi

⁵ Ma kwəma gəzaŋwəy ghəy nay, kwəma favə

1:1 1:1 2:13-14; Zhj 1:1-2, 14; Piy: 1Zhj 4:14; Zhj 6:35; 8:12; 11:25   **1:2 1:2** ndəgha fəti: Zhj 15:27   **1:4 1:4** Zhj 15:11

1:5 1:5-7 Zhj 8:12   **1:5 1:5** 1Tim 6:16

ghøy va Yesəw *Kəristəw Zəghwə Hyala də'wə ghən tsa ci na. Ma kəy: «Wəŋ pi na Hyala. Kwəma kwəsli kwəsli na dzar kwa kabaka nəzə ya jəwəw» kə.

⁶ Ghənzə tsəgha ki, mba'a pə ghwəmmə ni, mbəzli jakəjakə ni nza ghøy lə Hyala, pə ghwəmmə, dza ghwəlammə ghwəmmə mbə məni kwəma dzar mbə kwəsli kiy. A ghwəmmə slavə dzərvə ghalaba. Kwəma Hyala katanj na mbə nəfə ghwəmmə ya jəw tsəghaw.

⁷ Ma mba'a pə ghwəmmə ka məni kwəma mbə wəŋ pi, njasa nzana va mbə wəŋ pi Hyala kwərakwə kiy, mbəzli jakəjakə ni nza ghwəmmə kwa jipə ghwəmmə ghalaba ki. Ma nza miymiy Yesəw, Zəghwə nəzə yabantəmmə kwəma ghwəmmə jikir na gwanata, kala rəfa tar ghwəmmə ghwəla ki.

⁸ Mba'a pə ghwəmmə ni: «Ka məni *kwəma jikir na ghøy na ghøyəw» pə ghwəmməy, ava ghwəmmə dzəmbəmmə mbə sla dzərvə kaa ghən tsa ghwəmmə ghalaba ki. Gəzəkə kwəma katanj na ghwəmmə ti ya jəwəw.

⁹ Mba'a pə ghwəmmə tsati titihwə va jikir tsa ghwəmmə kwa kwəma Hyalay, a Hyala dzaa pəlay jikir tsa mənti ghwəmmə mbə nəfə tsa nəzə gwa'a, ka zhəghətəmmə ka mbəzli dəwdəw ni. Sa nzanay, Hyala na, a ghwəmmə sənay, ntsa slar tsa na. Kwəma nə na ta məni dzee kəy, ta mənti dza na tsəgha.

¹⁰ War mba'a pə ghwəmmə ni: «Ka məni *kwəma jikir na nza ghøyəw» pə ghwəmməy,

ghalaba na, Hyalaa na zhøghøti ghwømmø ka kwa sla dzørvø ki. Zløbavø kwøma nzø ghwømmø mbø nefer ghwømmø tsøgha kiw.

2

*Yesøw *Køristøw na ntsaa dzaa køøtimmø*

¹ A ndørazhee, ma kwøma tsaslinjwø y a na kwøma na tiy, vantaa ghwø y dzaa møni *kwøma jikir na nø ya. Mba'a kø kwøma jikir na mbølita va ndø y, sønay tø ghwømmø, a gal tsa ghwømmø tifa, ta køøtimmø kwa kwøma Didi Hyala, ghøci na Yesøw Køristøw. Na nacy, ntsa slar tsa na.

² Yesøw Køristøw dø'wø ghøn tsa ci zlay na ghøn tsa ci, mba'a møtiy ka shi ta møndi Hyala li shi tø mbørkø ghwømmø. Ta mbø Hyalaa pølayømmø jikir tsa ghwømmø. War ta pøli tsa ghwømmø jikir gwa'a tsøgha naw. Øhøn, ta pølanishi jikir tsa mbøzli tø hidfi gwanashi møtiy na.

³ Mba'a pø ghwømmø diti føti ta møni kwøma gøzøkø Hyalay, ghalaba na, a ghwømmø taa sønay, mbøzliy sønata Hyala nza ghwømmø, pø ghwømmø.

⁴ Mba'a kø ndø ni: «E sønata Hyala» kø, dzøghwa kala dī føti ghøci ta møni kwøma gøzøkø Hyala møni nzø y, ndø dzørvø gø mø y na tsava ndø. Kwøma Hyala katanj na mbø nøfø tsa ci ya jøwøw.

⁵ Ma ntsaa dī føti ta møni kwøma gøzøkø Hyalay, a tsava ndøø dī Hyala katanj katanj. Ava

ti dza ghwëmmë sënay jakëjakë nza ghwëmmë lë Hyala, pë ghwëmmë.

⁶ Ma ntsaa ni: «Jakëjakë nza ghëy lë Yesëw» këy, war njasa niy nza nzëy tsa Yesëw va tikë tëbë na ghëciy nzëy kwërakwë.

Nahwëti kwëma 'war'war na

⁷ A madigahira, ma kwëma tsaslëghënywëy ya nay, mënta na nja nahwëti kwëma gëzanwëyee 'war'war na ta mëni, kala sëekë ghwëy favëw. Kwëma sëekë ghwëy favë na. Kwëma mbëradzëta na va niy nza tifa, mba'a tsëhëta va ghwëy ghala kwatanata na.

⁸ Ya tsëgha nzë kiy, kwëma 'war'war naa tsaslinwëy ya të kwëma va. Të nzëy tsa *Këristëw të hidfi, lë tsa ghwëy nzëy sënay mëndi kwëma katan naa kwëma va, kë mëndi. Sa nzana, mbë ðarvata kwëma mbë kwëslï, ma wanj pi tsa katan tsa na, mbë mbëre ghëci nana.

⁹ Mba'a kë ndë ni: «Ntsa mbë wanj pi nzëe» kë, dzëghwa kala di kwëma ngwarmëhiy nëw ghëshi Yesëw li shi ghëciy, ghwëlay na tsava ndë mbë kwëslï.

¹⁰ Ma ntsaa di ngwarmëhiyëy, ghëci na ntsa mbë wanj pi. Tsava ndë kiy, kwëma tifa dzaa tërambëe dzëmbë *kwëma jikir naw.

¹¹ Ma na ntsaa di ma kwëma ngwarmëhiy mbë nëw Yesëw vay, mbë kwëslïy na tsava ndë ki. Mbë kwëslï dza naa dza dza ci, kala sënay

---

2:6 **2:6** Zhanj 13:15; 15:5   **2:7** **2:7-8** 4:11; Zhanj 13:34   **2:7** **2:7** 2:24; 3:11   **2:8** **2:8** Zhanj 1:9-10; 8:12; Rm 13:12   **2:9** **2:9** 3:10, 15; 4:20   **2:10** **2:10** Cem 119:165; Rm 14:13   **2:11** **2:11** Zhanj 12:35-36

ma kwa pøtsa dza na, sa nzana mba'a kwøslì ghwølfay.

¹² Ma kwøma tsasliŋwøy ya na kwøma na tiy ndørazhi yay, sa nzana, gwa'a gwa'a Hyala pølayŋwøy jikir tsa mønti ghwøy mbø nøfø tsa nzø, tø sløni mønti Køristøw.

¹³ Ma kwøma tsasliŋwøy ya na kwøma na tiy døshi ndørazhiy, sa nzana, mba'a ghwøy sønay ntsaa nza tifa ghala kwatanjata. Ma kwøma tsasliŋwøy ya na kwøma na tiy gwølay, sa nzana, mba'a ghwøy tødanakøn kaa *ndø jaka tsa Hyala va jikir tsa.

¹⁴ Ma kwøma tsasliŋwøy ya kwøma na ti ßay ndørazhiy, sa nzana, mba'a ghwøy sønay Didi Hyala. Ma kwøma tsasliŋwøy ya na kwøma na tiy døshi ndørazhiy, sa nzana mba'a ghwøy sønay ntsaa nza tifa kwatanjata. Ma kwøma tsasliŋwøy ya na kwøma na ti dibay gwølay, sa nzana, lø børci va ghwøy mba'a ghwøy køsøvø kwøma Hyala mbø nefer ghwøy. Dzøghwa, mba'a ghwøy tødanakøn kaa ndø jaka tsa Hyala va jikir tsa.

¹⁵ Ka sækwa nzøghø ghwøy ta nzøy tsa tikø tø hidì ni, ya ta shiy jøw mbø shi tikø tø hidì ma. Mba'a kø nzøghø ndøø sækwa ta nzøy tsa tø hidìy, ka dī Didi Hyala na mbø nøfø tsa ciw.

¹⁶ Ma na shi tikø tø hidì gwanashi, shiy nja shi gømgøni maw vøgha ndø ngøri, lø møni mètø ta shi tø hidì, lø køli ghøn kiy, va Didi Hyala søkø niva shiyøw. Tikø tø hidì søkø ghøshi.

17 Kar hidfi læ shi mœni mbœzli va mœtsœ ti shi gwa'ay, ta kœdfishi dza ghœshi. Ma na ntsaa mœni kwœma njasa dfi Hyala kiy, tœ ghwœmœy dza naa nza pa' kwa ndimndim.

Ndœghwœm ghœn tsa ghwœy va ka jaka Yesœw *Kœristœw?

18 A ndœrazhee, ndal tœrmbœ vœghwœ ta kœrœ hidfiw. A ghwœy niy favœ, ma kœ mœndi niy niy: «Ghala pœtsa dza hidfiy nza ndœkwœ ta kœrœy, ta sœœkœ dza ndœ jaka tsa Kœristœw» kœ mœndi niy ni. Avanay sœnzœnva kiy, kwal mbœ ka jakahi Kœristœw tifa, sa sœœkœshi ghœshiw. Ava va tsœgha sœnay ghwœmmœ kiy, a vici va sœœkœta nana ki, pœ ghwœmmœ.

19 Ka jaka Yesœw vay, mbœ ghwœmmœ sœvœri ghœshi. Sa kama ghœshiy mbœzli mbœ ghwœmmœ karkar niy, va tsœgha ßarvashi ghœshi mbœ ghwœmmœ. Mba'a kœ ghœshi niy nza ka mbœzli mbœ ghwœmmœ karkar ni nzay, ka dza ghœshiy sœvœrishi mbœ ghwœmmœ nzaw. Ma sa zlamœ ghœshi vay, ta mbœœ citi nza tsa kama ghœshiy mbœzli mbœ ghwœmmœ na.

20 Ma ghwœy ta na na ghwœyœy, a Yesœw Kœristœw fambœnœwœy Safœ tsa ci mbœ nefer ghwœy, mba'a ghwœy sœnata kwœma katanœ na gwanœnœwœy.

21 Sa sœnata ma ghwœy kwœma katanœ na tsasliœwœy ya kwœma tsasliœwœy ya na kiw. Sa nzana, mba'a ghwœy sœnata na katanœ na va kwœma, zhini mba'a ghwœy sœnay, dzœrvœ mbœ

na katanj na kwəməw, pə ghwəy. Va tsəgha tsasliŋwəy ya.

²² A ndə dzərvə kia? Ya wa ntsaa ni Kəristəw Ntsa tivə Hyala na Yesəwəw, kəy, ghəci na ndə dzərvə, ghəci na ndə jaka tsa Kəristəw ki. Ntsaa zləbavə ma kar Dəmmə Hyala va, ghəshi lə Zəghwə nzə.

²³ Sa nzana, ya wa ntsaa zləbati ma Yesəw ka Zəghwə Hyalay, zləbavə Dəy Yesəw tsa va na kwərakwəw. Ma ntsaa zləbavə: «Zəghwə Hyala na Yesəw!» kəy, aa sənay Didi kwərakwə.

²⁴ Ghənzə tsəgha kiy, kwəma favə ghwəy va ghala kwatanjatay, məntim məhərliy dzəkən wəzə, mba'a ghwəy kəsəvə mbə nefer ghwəy. War mba'a pə ghwəy kəsəvə kwəma gha ghwəy vaa favə wəzə mbə nefer ghwəyəy, ghalaba na, mbəzli jakəjakə ni nza ghwəy lə Yesəw, mba'a lə Dəy kwərakwə ba.

²⁵ Ma kə Kəristəw kaa kwəma gəzəkəmmə nay: «Ta ndanwəy piy tsa kədi ma dzee» kə.

²⁶ Kwəma tsasliŋwəy ya nay, dzəkən mbəzliy ngədiŋwəy va, ta zamtəŋwəy tsaslitee.

²⁷ Na na ghwəy tala kiy, a Yesəw ndanwəy *Safə tsa Hyalaa dzəmbə nefer ghwəy. Njana nzana, mba'a Safə tsa Hyala mbə nefer ghwəy tsəgha kiy, kwal tsa ghwəy tiba lə pəla tsahwəti ndə bəniŋwəy kwəma ghwəlaw. Sa nzanay, mbə bəniŋwəy kwəma di Hyala gwanata na Safə tsa nzə va. Ni ghwəy shi bəniŋwəy na vay, shi katanj ni na ghəshi, dzərvə dzar mbə shi ya jəwəw. Va

2:22 2:22 4:3; 2Zhnj 7

2Zhnj 9 2:24 2:24 2:7

31:34; Zhnj 14:16; 16:13

2:23 2:23 4:15; 5:1; Zhnj 5:23; 15:23;

2:25 2:25 Zhnj 5:24

2:27 2:27 Zher

tsəgha kiy, nzəyŋwəyəm jakəjakə lə Kəristəw, njasa banavəŋwəy Safə tsa Hyala va.

²⁸ A ndərazhee, garəŋwəyəm tə jakə tsa jakəŋwəy ghwəy va lə Kəristəw mbə nefer ghwəy, vanta ghwəmmə taa hazləni ta nza, fəca ka na səəkə. Kala dzaa ha'wəə mənimmə kwa kwəma ci, fəca dza naa səəkə.

²⁹ Na na ghwəy kiy, a ghwəy sənay ntsa slar tsa na Kəristəw pə ghwəy. Va tsəgha na kiy, sənay tə ghwəy, ya wa ntsaa məni kwəma slar nay, Zəghwə Hyala na kwərakwə, pə ghwəy.

3

Ndərazhi Hyala nza ghwəmmə

¹ Nighətim njasa cikəvəri Dəmmə Hyala mə ghwəmə dī tsa dītəmmə na dikə tsa ci di, pa' ka harəmmə ghəciy ndərazhi ci. Ta na navay, ndərazhi ci nza ghwəmmə katanj. Va tsəgha mbə ma mbəzliy nəw ma Yesəw sənammə, ka ndərazhi Hyala, sa nzanay, sənata Hyala ghəshi kwərakwəw.

² A madigahira, nana diy, ndərazhi Hyala mənimmə ghwəmmə. A na kwəmaa taa nza kwa kwəma, nda njaa dza ghwəmmə nzay, sənata nava ghwəmmə diw. Na sənata ghwəmmə gwa'a tsəghay, sa ka Yesəw *Kəristəw tsahwəyəy, ta nza dza ghwəmmə njasa dza na vaa nza ghalaba. Sa nzanay, ta nay dza ghwəmmə njasa dza pa ciy nza wəzə wəzə.

³ Ya wa ntsaa føy ghən tsa ci gəzliṅə ta nza njasa nza Kəristəw kwərakwə kiy, mba'a mēnti ghən tsa ci dəwdəw, njasa nza Yesəw Kəristəw va dəwdəw kwərakwə ki.

⁴ Ya wa ntsaa mēni *kwəma jikir na gwa'ay, fətiy dī ma tsava ndə ta *kwəma pəhəti Hyala. Sa nzanay, mēni kwəma jikir na na, dī ma fəti va kwəma pəhəti Hyala na.

⁵ A ghwəy sənay kiy, ta yaḃanti kwəma ghwəmmə jikir na səkəy Yesəw Kəristəw tikə gwa'a tsəgha, ma ghəci na nacy, kwəma jikir na və ya jəwəw.

⁶ Ghənzə tsəgha kiy, ntsaa jakəy kwagwa'a lə Yesəw Kəristəw mbə nəfə tsa ciy, aa zlata mēni kwəma jikir na. Ma na ntsaa nəw lə mēni kwəma jikir nay, səkə tsava ndə nay Yesəwəw, sənay Yesəw na dīḃaw.

⁷ A ndərazhee, ka zləḃa ghwəy mēndiy ngəḃiṅwəy ma, ya wa ntsaa mēnti kwəma slar nay, ntsa slar tsa na tsava ndə, njasa nza Yesəw Kəristəw vaa ntsa slar tsa kwərakwə.

⁸ Ma na ntsaa nzəyəy war mbə mēni kwəma jikir nay, tsa *ndə jaka tsa Hyala na tsava ndə. Sa nzanay, ndə mēni kwəma jikir na na ndə jaka tsa Hyala naci ghala kwatanjata. Va tsəgha səkəy Yesəw Zəghwə Hyala tikə tə hidī ta mbəə zamti sləni ndə jaka.

⁹ Ma na ntsaa mēniy ka Zəghwə Hyala naci kiy, ka nəw na lə mēni kwəma jikir na ghwəlaw. Sa nzanay, lə piy tsaa səkə va Hyala na mbə nəfə

3:5 3:5 1:7; 2:2; 4:10; Ezay 53:9; Zhj 1:29; 8:46; 2Kwər 5:21; Ebr 4:15; 9:14; 1Pi 1:19; 2:22, 24; 3:18   **3:6 3:6** 3:9; 5:18; Zhj 15:5; Rm 6:2, 14   **3:8 3:8** Mt 12:26-29; Zhj 8:44

tša ci. Ka mbay naa nəw lə məni kwəma jikir na ghwəlaw. Sa nzanay, Dəy na Hyala.

¹⁰ Avana, njasa təhəvərivashi ndərazhi Hyala lə ni ndə jakə tša Hyala: War mba'a kə ndə kala dī məni na wəzə na kwəma, kala dī mətə tsahwəti zəmbəghəy tša mbə nəw Yesəw ghəciy, tsava ndə na, məniy ka Zəghwə Hyalaw.

«Dim ghən tša ghwəy kwa jipə ghwəy!» kə Hyala

¹¹ Avanta kwəma gha ghwəy favə ghala kwatanata: «Dim ghən tša ghwəy kwa jipə ghwəy» kə Yesəw.

¹² Nəghətaa ghwəmmə məni shiy nja *Kayən ma. Ghəci na nacy, zəghwə ndə jaka tša Hyala, jikir kwəma tša niy nza na. Dza na mba'a pəəsliti zəmbəghəy. Ma kwəma pəəsliti na zəmbəghəy tša va tiy, sa nzana kwəma wəzə na zəmbəghəy məni, ma ghəci ghəci Kayən naci ki na, *kwəma jikir na ghəciy məni.

¹³ A ngwarməhira mbə nəw Yesəw, ya əy dī ma mbəzliy nəw ma Yesəw mətə ghwəyəy, əntaa məniwəy nja maɗana ma.

¹⁴ Ghwəmmə na na ghwəmməy, a ghwəmmə sənay, mbəzli bəkwə bəkwə ni niy nza ghwəmmə. Dzəghwa nana na, mba'a ghwəmmə satim mbə mətī, mbə piy ghwəmmə ki. Tə wa sənay ghwəmmə mbəzli mbə piy nza ghwəmmə pə ghwəmməy, tə sa nzana mbə dī kwəma ngwarməhimmə ghwəmmə. Ma ntsaa dī ma

---

3:10 3:10 2:9, 29   **3:11 3:11** 2:7-8; 4:11; Zhj 13:34   **3:12 3:12**
 Ghava 4:8   **3:13 3:13** Zhj 15:18   **3:14 3:14** 2:11; Zhj 5:24;
 13:35

kwəma zəmbəghəy vay, ntsa məti məti tsa na tsava ndə ghwəlay.

¹⁵ Ma ntsaa dī ma kwəma zəmbəghəy tsa mbə nəw Yesəw kiy, ndə bəkwə mbəzli na tsava ndə. A ghwəy sənay, war mba'a kə ndəə, ndə bəkwə mbəzliy, kwəməvə piy tsa kədi ma tsava ndəw.

¹⁶ A Yesəw *Kəristəw dītəmmə, dzəghwa na mba'a səkəy mətīy tə ghwəmmə. Ava tə kwəma ci va dza ghwəmməə sənay, njasa ka ghwəmmə dī kwəma ngwarməhimmə mbə nəw Yesəw kwərakwə, ta mbə ghwəmməə zləbavə, ya mətī ta kwəma shi.

¹⁷ Sənzənvay, mba'a kə ntsa nza shiy və tərəŋw nay tsahwəti zəmbəghəy tsa mbə nəw Yesəw kala shiy və, dzəghwa kala zhanci hwər tsa ci ti ya jəw, gar katay ghəciy, njaa njaa ka ntsa tsəgha tsa va mbəə ni na: «Mbə dī Hyala nzee lə nəfə tsee kwətīŋ» kə kia? Tibaw.

¹⁸ A ndərazhee, əntaa ghwəmmə dzaa gəzə a ghwəmməə dī nihwəti mbəzli, pə ghwəmmə kwataka lə miy gwa'a tsəgha ma. Əhəŋ, ə pə ghwəmməə dī mbəzli mbə nəfə tsa ghwəmmə katan katan. Ka ci dī tsa vaa səvəri lə mənī kwəma wəzə na kaa mbəzli.

Njasa dza ghwəmməə mbay garə kwa kwəma Hyala kala hazləni tiba

¹⁹ Mba'a pə ghwəmməə dī nihwəti mbəzli tsəgha kiy, ti dza ghwəmməə sənay, mbəzliy nəw kwəma katan na nza ghəy, pə ghwəmmə.

Dibay, ghənzə na kwəmaa dzaa bəmmə bərçi, ta garə kwa kwəma Hyala, kala hazləni tifa.

²⁰ Sa nzana, ya ə bəmmə nəfə tsa ghwəmmə fəti ta kwəma jikir tsa mənti ghwəmməy, ka dza her ghwəmmə kwa kwəma Hyalaw. A ghwəmmə sənay, a Hyala tanətəi nefer ghwəmmə tə sənata kwəma. Kwəma tifa kala sənata gwa'aw.

²¹ Ava tsəgha na nava ki, madigahira, kala bəmmə fəti kə nəfə tsa ghwəmmə ta kwəma jikir tsa mənti ghwəmməy. A bərçi va ghwəmmə ta garə kwa kwəma Hyala, kala hazləni tifa ki.

²² Ya nimaba shiy dəw ghwəmmə va Hyalay, ta ndammə shi va dza na kwərakwə ki. Sa nzana mbə di fəti ghwəmmə ta kwəma gəzəkəmmə na məni nזə, ka məni kwəmaa təbanta ba.

²³ Avanata kwəma gəzəkəmmə na, ta məni: Ə pə ghwəmmə banavə nefer ghwəmmə kaa Yesəw *Kəristəw Zəghwə nזə. Ka di ghən tsa ghwəmmə kwa jipə ghwəmmə njasa gəzəkəmmə Yesəw Kəristəw va.

²⁴ Ntsaa di fəti ta kwəma gəzəkə Hyala məniy, a jakəy lə Hyala, mba'a Hyala jakəta li kwərakwə. Lə Safə tsa nזə va dəwdew tsa ndammə Hyala, sənay ghwəmmə jakəjakə nza ghwəmmə li, pə ghwəmmə.

4

Njasa dza ghwəmmə sənay təhəvəri *Safə tsa Hyala lə tsa *ndə jaka tsa Yesəw *Kəristəw

¹ A madigahira, mba'a kə ndə səəkəy dzəmbə ghwəy, lə Safə tsa Hyala nzee, kəy, əntaa ghwəy zləba kwəma ci war tsəgha ma. Ə pə ghwəy dzaa naghanti wəzə, ta mbə ghwəy sənay nda Safə tsa Hyala na sa və katanj katanj, ka ghwəy gha zləba. Va wa gəzanwəy ya tsəghay, sa nzana, danjši ka gəzə kwəma Hyala ka dzərvə tsahwəshi dzəti hidfi nana.

² Avana njasa dza ghwəy sənay, a Safə tsa Hyala va ndə pə ghwəy: Ya tsamaba ndə na ntsaa dzaa ni: «A Yesəw Kəristəw mənti ghən tsa ci ka ndə, mba'a səəkəy tikə tə hidfi» kəy. Ava ghəci na ntsa nza Safə tsa Hyala mbə nəfə tsa ci.

³ Ma ntsaa ni: «Zhəghəy Yesəw ka ndə ngəri, mba'a səəkəy tikə tə hidfiw» kəy, tsava ndə na, Safə tsa Hyala mbə nəfə tsa ciw. Safə tsaa səəkə va ndə jaka tsa Kəristəw na sa mbə nəfə tsa ci. A ghwəy niy favə: «Ta səəkə dza na» kə məndi niy ni. Aa səəkəy dzəti hidfi nana ki.

⁴ Na na ghwəy tala kiy ndərazhiyay, mbəzli Hyala nza ghwəy, a ghwəy 'wəshamti ka gəzə kwəma Hyala ka dzərvə. Sa nzanay, bərciba mbə Safə tsa Hyala va mbə ghwəy na kən safə tsa mbə mbəzliy nəw ma Yesəw.

⁵ Ka gəzə kwəma Hyala ka dzərvə vay, mbəzliy nəw kwəma tikə tə hidfi na ghəshi, sa nzana kwəma shi tikə tə hidfi ni na shi kwəma gəzə ghəshi kiy, va tsəgha fə mbəzliy nəw ma Yesəw ghən ta fa kwəma gəzə ghəshi va.

⁶ Ghwəmmə na na ghwəmmə kiy, ndərazhi Hyalaa gə ghwəmmə. Va tsəgha kiy, ntsaa sənata Hyala na, ta fa kwəma gəzə ghwəmmə dza na. Ma na mbəzliy kamaa shi Hyalay, ka fa kwəma gəzə ghwəmmə ghəshi ya jəwəw. Ava tsəgha dza ghwəmməə mbay tihəvəri mbəzliy gəzə kwəma lə Safə tsa Hyala dewdew tsa, lə mbəzliy gəzə kwəma lə safə tsa ndə dzərvə.

Tə di tsa dītəpə Hyala sənay ghwəmmə di ghən tsa ghwəmmə

⁷ A madigahira, di pə ghwəmməə di ghən tsa ghwəmmə kwa jipə ghwəmmə. Sa nzanay, va Hyala səkə di. Ya wa ntsaa di Hyala, ka di nihwəti mbəzliy, Zəghwə Hyala na tsava ndə, aa sənata Hyala.

⁸ Ma ntsaa di ma Hyala, kala di nihwəti mbəzliy, sənata Hyala tsava ndə na ciw. Sa nzanay, di na Hyala də'wə ghən tsa nzə.

⁹ A Hyala ghwənikə Zəghwə nzəə dzəti hidī, zəkəwəti ghəci və, ta mbə ghəciy ndammə piy tsa kədī ma. Kwəma mənti na va tsəghay, aa cikəvəri di tsa dītəmmə na wəzə wəzə.

¹⁰ Avanay di njasa njana: Sa nzana mba'a ghwəmmə diti Hyala pərba ghwəmmə naw. Əhən, sa nzana ghənzə saa 'waa dītəmmə pərba ghənzə. Dza na mba'a ghwənikə Zəghwə nzə tə ghwəmmə, ta mbə ghwəmməə kwəməvə pəli kwəma ghwəmmə jikir na tə mbərkə məti ci.

11 A madigahira, njana nzana tsøgha Hyala dītømmø kiy, ø pø ghwømmøø dī ghøn tsa ghwømmø kwa jipø ghwømmø kwørakwø ki.

12 A ghwømmø sønay, ndø tība mba'a søøkøø nata Hyala njasa nzanaw. Ya tsøgha nzø, mba'a pø ghwømmøø dī ghøn tsa ghwømmø kwa jipø ghwømmø, jakøjakø na Hyala lø ghwømmø. Ghalaba kiy, dī tsa nzø va na aa kwømavø børci mbø nefer ghwømmø.

13 Sa ndammø Hyala va Safø tsa nzø dewardew tsay, ti sønay ghwømmø jakøjakø nza ghwømmø li, jakøjakø ghønzø lø ghwømmø kwørakwø, pø ghwømmø.

14 Ghø dø'wø ghøn tsa ghøyø, a ghø y nay lø møtsø ghø, dømmø Hyala ghwønīkø na Zøghwø nzø ta søøkø ta mbøli mbøzli tø hidī. Va tsøgha gøzø ghø kaa mbøzli katanj na kwøma va, pø ghø.

15 Ya tsamaba ndø zløbati na: «Zøghwø Hyala na Yesøw» kø, jakøjakø na Hyala lø tsava ndø, ghøci kwørakwø na, jakøjakø ghøci lø Hyala.

16 Na na ghwømmø, a ghwømmø sønay, a Hyalaa dīmmø, pø ghwømmø, mba'a ghwømmø zløbavø dī tsa nzø va.

Di na Hyala. Ma ntsaa dī nihwøti mbøzli, ka dī Hyalay, tsava ndø na jakøjakø na lø Hyala, jakøjakø Hyala li kwørakwø.

17 Mba'a kø dī tsa citømmø Hyala va mbø ghøra sløni njasa dī na mbø nefer ghwømmø,

---

4:11 4:11 3:11; 4:21; Mt 5:44-45; 18:33; Zhj 13:34; 2Zhj 5 **4:12**
4:12 2:5; 4:17; Zhj 1:18 **4:13 4:13** 3:24 **4:14 4:14** Zhj 15:27
4:15 4:15 2:23 **4:16 4:16** 4:8-10; Zhj 15:5 **4:17 4:17** 2:28;
 4:12

njasaa niy nza nzøy tsa Yesew *Keristew va tikø tø hidfi niy nzay, tsøgha dza tsa ghwæmmø nzøy nza ghalaba kwørakwø. Ka dza hazlëniy ghørammø kwa kwøma ci føca dza naa basø ngwøvøø dzækøn mbözli kiw.

¹⁸ Ma ntsaa di Hyalay, ka nza hazlëni mbø nøfø tsa ci ya jøwøw. Sa nzanay, gwa'a gwa'a ka di tsa Hyala va katanj tsa bøkøvøri hazlëni mbø nøfø ci. Mba'a kø ndøø hazlëniy, kwømavø ghøra slëni di tsa Hyala va mbø nøfø tsava ndø njasa di naw. Ta kəsø dza ngwøvø. Sa nzanay, tø kwøma hazlëni søkø ngwøvøø dzækøn ndø.

¹⁹ Ma na na ghwæmmø, a ghwæmmøø di nihwøti mbözli, ka di Hyala. Sa nzanay, pørba Hyala 'wa naa dītømmø.

²⁰ Mba'a kø ndø ni: «Mbø di Hyala nzee!» kø, dzøghwa kala di ma møtsø mbözli ghøciy, dzørvøø slasla tsava ndø, ka di Hyalaw. Kwa vøghwø tsa nzana kala di mbözli ghøci, ghøshi shi nashi na kwa møtsø ciy, njaa ka na mbøø diti Hyala nanzø, ghønzø sa søkø ma naa nataa?

²¹ Ma kø Yesew dø'wø ghøn tsa ci kaa kwøma gøzøkømmø na ta møniy: «Ma ntsaa ni mbø di Hyala nzee køy, di køø di ngwarmøhiy mbø nøw Yesew kwørakwø!» kø.

5

Njasa dza mbözliy nøw Yesew 'wøshamti kwøma tø hidfi

¹ Ya tsamaba ndø zløbati na mbø nøfø tsa ci: «Yesew na *Keristew tsa tivø Hyala va

ta mbəlipə» kəy, Zəghwə Hyala na. Ghənzə tsəgha mba'a kə ndəə di kwəma Dəyəy, ta di kwəma nihwəti ndərazhi yakə Didi tsa va dza na kwərakwə.

² Vanay njasa dza ghwəmməə sənay mbə di ndərazhi Hyala nza ghwəmmə, pə ghwəmmə: War mba'a pə ghwəmmə mbə di Hyala, ka di fəti ta kwəma gəzəkə nay, mbə dīshi nza ghwəmmə.

³ Ma kwəma di tsa nə ghwəmmə va, a ghwəmməə di Hyala, pə ghwəmməy, ghənzə na di fəti ta kwəma gəzəkə na mənī nzə. Talay, 'yahə'yahə na di fəti ta kwəma gəzəkə Hyala va mənī nzə va ghwəmməw.

⁴ Sa nzana, ya wa ntsaa mənīy ka Zəghwə Hyalay, ta mbay dza naa 'wəshamti bərci shi tə hidī ni. Sa nzana mba'a ghwəmməə banavə nefer ghwəmmə kaa Yesəw, va tsəgha dza ghwəmməə mbay 'wəshamti bərci shi tə hidī.

⁵ Wa tsahwəti ntsaa dzaa mbay 'wəshamti bərci shi tə hidī ni kia? Ghəci tība kala war ntsaa zləbati mbə nəfə ci: «Yesəw na Zəghwə Hyala» kəw.

*Gəzə kwəmaa dzəkən kwəma Yesəw
Kəristəw

⁶ A Yesəw Kəristəw də'wə ghən tsa ci səəkəy dzəti hidī, mba'a dzarəy kwa yam *batem, mba'a miymiy ci shəkəshi ghala pəəsli məndi va. Kwataka dzar kwa yam batem dzarəy na gwa'a tsəghaw, a shəkamti miymiy ci dība. Dzəghwa *Safə tsa Hyala dəwdəw tsa də'wə ghən tsa ci,

mba'a gəzəkəŋəy kwəma va: «Kataŋ na tsəgha» kə. Ma Safə tsa Hyala nacy, ka sla dzərvə naw.

⁷ Mahkan na shiy cimmə, Zəghwə Hyala na Yesəw kataŋ, kə ghəshi. Ma shi vay:

⁸ Ana Safə tsa Hyala, lə yam, mba'a miymiy. Ma ghəshi mahkanavashiy, kwəma kwətiŋ na na sa shi.

⁹ Mba'a kə ndə ngəri ndəghakən fətiy dzəkən kwəma nata nay, kar ghwəmməə zləba tsəgha na, pə ghwəmmə. Fəti ndəghati Hyala də'wə ghən tsa nzə kiy, aa taŋəti fəti ndəgha ndə ngəri. Ghənzə ghənzə Hyala də'wə ghən tsa nzə ndəghakən na fəti vaa dzəkən Zəghwə nzə va tsəgha ki.

¹⁰ Va tsəgha na, ya wa ntsaa banavə nəfə tsa ci kaa Zəghwə Hyalay, war ta zləbavə fəti ndəghati Hyala va dza na mbə nəfə tsa ci: «Kataŋ na tsəgha» kə. Ma ntsaa banavə ma nəfə tsa ci kaa Hyalay, kwa dzərvə dza naa fəy Hyala. Sa nzana, kala zləba fəti ndəghakən naa dzəkən Zəghwə nzə ghəci.

¹¹ Avanta fəti ndəghakən Hyalaa dzəkən kwəma va, a kəy: «Aa ndammə piy tsaa kəfi ma, səəkə dzar kwa Zəghwə nzə» kə.

¹² Ya wa ntsaa jakəy lə Zəghwə Hyalay, aa kwəmavə piy tsaa kəfi ma. Ma ntsaa jakəy ma liy, kwəmavə piy tsa vaw.

¹³ Ma kwəma tsasliŋwəy ya kwəma va ti, ghwəy mbəzliy banavə nefer ghwəy kaa Zəghwə

Hyalay, ta mbə ghwəy sənay katanj, a ghwəy kwəməvə piy tsaa kədi ma, pə ghwəy.

Kwəmaa dzəkən piy tsaa kədi ma

¹⁴ Mba'a pə ghwəmməə dzəghwa kwəma Hyalay, ka dza her ghwəmməw. Sa nzanay, a ghwəmmə sənay, mbə fa kwəma cə'wə ghwəmmə və na, kama kwəma va ge'i njasa diti na.

¹⁵ Njana nzana mba'a ghwəmmə sənay, mbə fa kwəma cə'wə ghwəmmə və na, pə ghwəmməy, a ghwəmmə sənay kwərakwə kiy, ta ndammə dza na, ya nimaba shi cə'wə ghwəmmə va və, pə ghwəmmə.

¹⁶ Mba'a kə ndə nay tsahwəti zəmbəghəy tsa mbə nəw Yesəw mbə mənəi *kwəma jikir naa dzaa kama gar mətəi ghəci vəy, ə kəə cə'wə Hyala ti. A Hyala dzaa banavə piy tsaa kədi ma kaa zəmbəghəy tsa va. Ma kwəma cə'wə gəzee vay, war ta mbəzliy mənəti jikir tsaa kama gar mətəi ghəshi və, dza naa nza wəzə. Sa nzanay a kwəma jikir na tiba kwətəi gar mətəi ndə və. Gəla nava kwəma jikir naa na dza ghwəy cə'wə tiw.

¹⁷ A ghwəmmə sənay, kwəma rəda rəda na mənəi mənədi gwa'ay, kwəma jikir na na. Nanzə kiy, kar nihwəti kwemer jikir niy nza tiba na, kala gar mətəi ndə və shi.

¹⁸ A ghwəmmə sənay, ya wa ntsaa mənəiy ka Zəghwə Hyalay, ka nzəyəy na war mbə mənəi kwəma jikir naw. Sa nzanay, war mbə ndəghwə

ka Yesəw Zəghwə Hyalaa nza, ka mbay *ndə jakaa kwəməvə kwal tsaa kwəfaghayəw.

¹⁹ A ghwəmmə sənay, na na ghwəmməy, mbəzli Hyala nza ghwəmmə. Ma niy tərmbə mbəzli tə hidfi gwanashi na, ni ndə jaka tsa Hyala niva.

²⁰ A ghwəmmə sənay, a Yesəw *Kəristəw Zəghwə Hyala səəkəy tikə tə hidfi, dza na mba'a ndammə məhərli ta mbə ghwəmmə sənata Hyala katanj na. Dzəghwa mba'a ghwəmmə kwəməvə jakəva lə Hyala katanj na, tə mbərkə jakəva tsa ghwəmmə lə Zəghwə nzə Yesəw Kəristəw ki. Zəghwə nzə vay, Hyala katanj na na də'wə ghən tsa ci, zhini ghəci saa bə piy tsaa kədfi ma kaa mbəzli difa. Tsəgha.

²¹ Zhini ba kiy ndərazhiyay, mənim məhərli, vantaa ghwəy dzanjwəy dzəmbə ta mbəri. Ava tifa kərayee, nza ghwəy nza ki.

**Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən
Yesəw Kəristəw**

**Bana: Zliya Yəwən kwəma wəzə naa dzəkən Yesəw
Kəristəw New Testament**

Le Nouveau Testament en langue Bana du Cameroun

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bana

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

ae014872-94cd-54bc-869e-601bde2245b3